

Jeden den, jenž se čte jedním dechem

PRAHA - "Kamarád taky rád", praví se v jedné oplzlé české průpovídce. Na tomto principu je vybudován "brilantní britský bestseller" Jeden den Davida Nichollse, který se vyšplhal na nejednu příčku dobře prodávaných knih i u nás.

Tématem knihy je ona nemožnost či možnost přátelství mezi mužem a ženou. Ze strany hlavní hrdinky Emmy alias Em je to však spíš "kamarádka by také ráda," protože je do svého kamaráda Dextera Meyhewa alias Dexe beznadějně zamilovaná téměř dvacet let. Přesně od 15. července 1988, kdy se na den sv. Swithina ("Swithinova kápe, čtyřicet dní kape...") spolu po promočním mejdanu mazlili pod dekou, ale nic nebylo.

Zdání klame tělem

Že vám to připomíná telenovelu nebo lehčí čtivo na posledních pár dní dovolené? Je to možné. Kniha původní profesí herce a scenáristy Davida Nichollse, podle níž se právě natáčí také film, zpočátku taková je. Vlastně je taková celých 430 stran, kdy každý poučenější čtenář dokáže děj odhadnout pár kapitol dopředu včetně dramatické události ke konci knihy. Nicméně zdání v tomto případě klame tělem.

Na jednom dni, na onom osudovém 15. červenci, kdy se skamarádili Dex a Em a kdy se pak dalších dvacet let Dex a Em nerovnálo velká láska, je vystavěný křehký, v tom nejlepším slova smyslu romantický příběh. A protože se jedná o dost dlouhé časové období, můžeme na nejrůznějších dalších dnech v životě dvou hrdinů poznávat jejich vývoj. Každý závažný dějový zvrat v životech kamarádů se pak znovu osvíjí 15. července.

Dexter je už od svých dvaadvaceti, kdy potkal Emmu Morleyovou na večírku, nenapravitelný sukničkář kunderovského typu, který si prostě nemůže pomoci a chce si užít života, co to jde. Myslí si o sobě, že je skutečně neodolatelný, skutečně inteligentní, dokonce velmi nadaný. Jenže se jaksi neví na co přesně. Možná na fotografování, ale tento talent Dex zavrhne, protože by dalo příliš mnoho práce ho rozvíjet. Naopak Emma přesně ví, co by v životě chtěla – psát knihy nebo divadelní hry. Nejdřív se ale musí zbavit svého příliš škrobeného života angažované modré punčochy, projít zoufalým vztahem s neúspěšným komikem Ianem a nakonec se stát učitelkou a posléze milenkou ředitele školy.

Raději přátelství než peklo

Z Dextera se pro změnu stává moderátor televizní show pro pubertáky. Svou roli zvládá skvěle, i když v těch nejslabších chvílích ví, že těžce zklamává nejen své rodiče, ale také svou nejlepší kamarádku Emmu. Jenže život je zrovna parádně rozjetý, dívky v cool barech k sežráním a drog a pití je pro slavné moderátory vždycky všude dost. Emma, jak už bylo řečeno, Dextera dlouho miluje, ale ví, že život s ním by byl hotové peklo, a tak se raději spokojí s mnohaletým přátelstvím, aby alespoň tak mohla být Dexterovi nablízku. Jenže ani Dexter není vůči Emě chladný, naopak, skutečně je mu s ní dobře a má ji upřímně rád, jenže vždycky je někde nablízku nějaká lepá žena, jež rozptýlí jeho pozornost.

Už od prvních stran je jasné, že ti dva se nakonec dají dohromady. Jen člověk očekává kdy a za jakých okolností a jak celý ten dlouhý čas spisovatel vyplní. A je až neuvěřitelné, jak ten čas pod zručným perem Davida Nichollse letí a jak s hlavními hrdiny člověk prožívá všechna naprosto banální dobrodružství typu Emmina práce v mexickém baru, Dexterův pád z televizního výsluní, svatby spolužáků či Dexterovo neslavné manželství a pokus vybudovat si hnízdečko na předměstí.

Česká bloggerka Monika Petráková si do svého zápisníku ale např. napsala: "Doufala jsem, že Dexter a Emma jsou skuteční." Což je pro spisovatele bez debat jedna z největších

čtenářských poklon. Stvořit dvě postavy, které před čtenářem natolik zhmotní, že mu připadá, že je dobře zná a že nějakým způsobem zrcadlí jeho problémy a život, je v psaní knih jedna z nejtěžších věcí.

Dvacet let hledání

Přitom oba dva, jak Emma, tak Dexter, nejsou obdařeni žádnými příliš strhujícími vlastnostmi. Emma je ztělesněním dívky z nižší střední vrstvy, levicová intelektuálka do morku kostí (Dexterově otci při návštěvě jejich krásného rodinného domu vynadá, že je fašista), jež věří, že angažované divadlo může spasit malé děti před xenofobií a mylným vnímáním historie. Bohatý floutek Dexter omylem vystudoval antropologii a nikdy si nedělal starosti, jak zaplatí účet v baru.

Oba mají ale jedno společné. Oba se oněch dvacet dlouhých let hledají. Emma sice ví, co chce, ale netuší, jak to má udělat. Její pokus stát se spisovatelkou paradoxně končí i začíná v kanceláři jakési redaktorky slovutného nakladatelství, která si Emmu splete s německou chůvou. Emma ví, že je to jen další z neblahých pokusů o to, jak prorazit krunýř životních proher, ale nakonec se redaktorka zastydí a její román pro mladé dívky si přečte. Dexter má za sebou z intelektuálního hlediska velmi ošemetnou kariéru, je celkem slušně zajištěný, ale naprosto vyčerpaný svým hýřivým způsobem života. Schválně, kdy myslíte, že se ti dva nakonec dají dohromady?

Dnešní, zejména anglosaské knihy se často pyšní nálepkou bestseller. Není na tom ale vůbec nic špatného, i když jsou lidé, na něž právě tohle působí odstrašujícím dojmem (jedním z nich by zaručeně byla Emma Morleyová). Jenže každý britský nebo americký bestseller dosahuje téměř vždy kvalit, na něž současné české trháky často nedosáhnou. Zkrátka to, že se Jeden den čte jedním dechem, není minus, jak se někteří kritikové domnívají. V anglosaské literatuře je to prostě základní předpoklad úspěchu. To, že se kniha dobře čte, totiž umožňuje hlubší sondy např. právě do vývoje postav v tak dlouhém časovém období. Další znamenitou věcí jsou ironie, humor a svižné dialogy. A mnoho z nich ve vás zůstane nejen jeden den.